

¹Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

ТРАНСФОРМАЦІЯ РОЛІ БУХГАЛТЕРА В СУЧАСНОМУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ: ВІД ОБЛІКОВОЇ ФУНКЦІЇ ДО СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРА МЕНЕДЖМЕНТУ

У статті досліджено трансформацію ролі бухгалтера в сучасному бізнес-середовищі в умовах цифрової трансформації та зростання вимог до якості управлінських рішень. Обґрунтовано обмеженість традиційної облікової моделі у забезпеченні інформаційних потреб менеджменту та доведено формування нової професійної парадигми бухгалтера як стратегічного партнера управління. Систематизовано еволюцію функціонального наповнення бухгалтерської діяльності та узагальнено ключові компетентнісні зрушення професії. На основі аналізу матеріалів міжнародних професійних організацій визначено управлінські ефекти цифрової та компетентнісної трансформації бухгалтерської функції. Запропоновано типологізацію рівнів цифрової зрілості бухгалтерської функції та розкрито їхній вплив на характер участі бухгалтера в управлінні бізнесом. Доведено, що інтеграція цифрових і аналітичних інструментів підвищує ефективність управлінських рішень і сприяє створенню економічної цінності підприємства.

Ключові слова: бухгалтер; бухгалтерська професія; бізнес-середовище; цифрова трансформація; цифрова зрілість; управлінська аналітика; стратегічний партнер менеджменту.

Актуальність теми. Сучасне бізнес-середовище характеризується високою динамічністю, зростанням невизначеності та прискореною цифровою трансформацією фінансово-економічних процесів. За таких умов традиційна модель діяльності бухгалтера, зосереджена переважно на реєстрації господарських операцій і підготовці регламентованої звітності, вже не забезпечує в повному обсязі інформаційні потреби менеджменту. Натомість посилюється роль бухгалтера як носія управлінсько-аналітичних компетентностей і учасника процесів створення бізнес-цінності – через бюджетування,

контролінг, оцінку ризиків, інтерпретацію показників ефективності та підтримку управлінських рішень.

Професійні інституції безпосередньо фіксують трансформацію ролі бухгалтера в сучасному бізнес-середовищі. Так, Міжнародна федерація бухгалтерів (International Federation of Accountants, IFAC) наголошує, що професійні бухгалтери в бізнесі беруть участь у формуванні корпоративної стратегії, здійснюють консультаційну підтримку керівництва, сприяють оптимізації витрат, зростанню доходів і зниженню рівня ризиків, фактично виконуючи функції стратегічних партнерів менеджменту, а не лише виконавців облікових процедур [1].

Відповідні методичні орієнтири щодо розвитку бухгалтера як стратегічного партнера систематизовано в керівництві Міжнародної ради зі стандартів бухгалтерської освіти (International Accounting Education Standards Board, IAESB), що функціонує у структурі IFAC, де підкреслюється імператив створення організаційної цінності як ключовий драйвер еволюції професійної ролі бухгалтера в бізнесі [2].

Цифровізація не тільки пришвидшує трансформацію ролі бухгалтера, а й робить її вимірюваною. За даними звіту The digital accountant: Digital skills in a transformed world (ACCA – Британська асоціація сертифікованих присяжних бухгалтерів), результати глобального опитування бухгалтерів і фінансових фахівців засвідчують, що 93% респондентів вважають цифрові навички релевантними або дуже релевантними для своєї професійної діяльності, а 68% зазначили, що регулярно застосовують цифрові інструменти у професійній практиці. Водночас 63% опитаних оцінюють власний рівень цифрових навичок як достатній, що свідчить про поступове, але ще не завершене формування цифрової зрілості професії бухгалтера [3].

Зазначені емпіричні результати підтверджують, що цифрові компетентності перестають бути допоміжним елементом професійної підготовки бухгалтера і трансформуються у структурну складову його ролі в бізнес-середовищі, посилюючи аналітичну та консультаційну функції і закріплюючи статус бухгалтера як стратегічного партнера менеджменту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження, присвячені трансформації ролі бухгалтера в бізнес-середовищі, умовно можна згрупувати за кількома ключовими напрямками: концептуальне переосмислення професійної ролі бухгалтера,

розвиток компетентнісного підходу та вплив цифрової трансформації на зміст бухгалтерської діяльності.

У працях, підготовлених за участі міжнародних професійних організацій, роль бухгалтера розглядається не лише крізь призму виконання облікових функцій, а як елемент системи корпоративного управління. Зокрема, у документах IFAC та IAESB обґрунтовується перехід від вузького технічного трактування бухгалтерської професії до розуміння бухгалтера як учасника управлінських процесів, відповідального за формування релевантної інформації для прийняття рішень і створення організаційної цінності [1; 2]. У цих дослідженнях акцент робиться на розширенні аналітичних, консультаційних і комунікаційних функцій бухгалтера.

Окремий масив досліджень стосується впливу цифровізації на зміну професійного профілю бухгалтера. У звітах АССА цифрові навички розглядаються як базовий елемент сучасної бухгалтерської компетентності, що визначає здатність фахівця працювати з даними, використовувати аналітичні інструменти та інтегрувати фінансову інформацію в управлінські процеси [3]. Такі підходи формують методологічне підґрунтя для переосмислення змісту бухгалтерської діяльності в умовах цифрової економіки.

В українській науковій літературі проблематика трансформації ролі бухгалтера розкривається переважно через дослідження цифрової трансформації обліку та організаційних змін у бухгалтерській системі підприємств. Так, В. Панасюк, І. Мельничук та Н. Мужевич, аналізуючи цифрову трансформацію обліку в умовах форс-мажорних обставин, наголошують на зростанні управлінської значущості облікової інформації та посиленні ролі бухгалтера у забезпеченні безперервності бізнес-процесів і підтримці управлінських рішень [4]. Автори підкреслюють, що цифровізація змінює не лише технічні аспекти обліку, а й характер професійної відповідальності бухгалтера.

М. В. Мазоренко у своїх дослідженнях пропонує розглядати цифрову трансформацію обліку як поетапний процес, що охоплює організаційні, технологічні та кадрові зміни. Науковець доводить, що на різних стадіях цифрової зрілості підприємства змінюється і роль бухгалтера: від виконавця регламентованих операцій до координатора обліково-аналітичних потоків і учасника управлінських процесів [5]. Такий підхід є важливим для розуміння неоднорідності трансформації бухгалтерської професії в українській практиці.

У працях А. О. Мороза акцент зроблено на системних змінах бухгалтерського обліку під впливом цифрових технологій, зокрема автоматизації, електронного документообігу, хмарних сервісів та інтеграції великих масивів даних. Автор підкреслює, що ці процеси сприяють зміщенню акцентів у діяльності бухгалтера з рутинних операцій на аналітичні та управлінські завдання, що об'єктивно посилює його роль у бізнес-середовищі [6].

Таким чином, аналіз наукових досліджень засвідчує наявність суттєвого теоретичного та прикладного доробку щодо трансформації ролі бухгалтера. Водночас у науковій літературі недостатньо систематизовано питання інтеграції управлінсько-аналітичних і цифрових функцій бухгалтера в єдину модель його ролі в бізнес-середовищі, що зумовлює актуальність подальших досліджень у цьому напрямі.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичне обґрунтування та систематизація трансформації ролі бухгалтера в сучасному бізнес-середовищі від виконання переважно облікових функцій до формування статусу стратегічного партнера менеджменту, а також визначення ключових чинників, компетентнісних зрушень і функціональних змін, що зумовлюють активну участь бухгалтера у процесах прийняття управлінських рішень, створення економічної цінності підприємства та підвищення ефективності корпоративного управління в умовах цифрової трансформації.

Викладення основного матеріалу. Традиційно діяльність бухгалтера асоціювалася з виконанням регламентованих облікових функцій, спрямованих на фіксацію господарських операцій, узагальнення інформації у фінансовій звітності та забезпечення виконання вимог податкового законодавства. У межах такої моделі бухгалтер виступав переважно як технічний виконавець, відповідальний за достовірність і своєчасність облікових даних.

Однак розвиток ринкових відносин, ускладнення організаційних структур підприємств і зростання ролі інформації в управлінні зумовили поступове розширення функціонального поля бухгалтерської діяльності.

Сучасні підходи до корпоративного управління передбачають інтеграцію фінансової, управлінської та нефінансової інформації з метою забезпечення прозорості, підзвітності та ефективності управлінських рішень. У цьому контексті професійна парадигма бухгалтера зазнає суттєвих змін, оскільки облікова інформація

розглядається не як кінцевий результат діяльності, а як інструмент управління.

У рекомендаціях IAESB наголошується, що бухгалтер у бізнесі повинен володіти комплексом компетентностей, які виходять за межі технічного обліку та охоплюють стратегічне мислення, аналітичні здібності та комунікаційні навички [2]. Це зумовлює перехід від парадигми «бухгалтер-контролер дотримання правил» до парадигми «бухгалтер-партнер у системі корпоративного управління».

Українські науковці зазначають, що в умовах цифрової трансформації та підвищених ризиків зовнішнього середовища бухгалтер дедалі частіше залучається до внутрішнього контролю, управління інформаційними потоками та оцінки управлінських альтернатив, що посилює його роль у системі прийняття рішень [4; 5]. Відповідно, зміна професійної парадигми бухгалтера є складовою загальної еволюції корпоративного управління.

У сучасній економічній теорії дедалі більшого поширення набуває підхід, відповідно до якого бухгалтерська функція розглядається як складова процесів створення економічної цінності підприємства. У документах IFAC підкреслюється, що участь бухгалтера в аналізі витрат, оцінці ефективності інвестицій, бюджетуванні та управлінні ризиками безпосередньо впливає на здатність підприємства досягати стратегічних цілей і забезпечувати довгострокову стійкість [1; 2].

Емпіричні дослідження АССА підтверджують, що посилення аналітичної ролі бухгалтера та розвиток цифрових компетентностей сприяють підвищенню якості управлінських рішень і ефективнішому використанню ресурсів [3].

Узагальнюючи, можна стверджувати, що трансформація ролі бухгалтера полягає не лише у розширенні його функцій, а й у зміні місця бухгалтерської діяльності в системі управління підприємством – від обслуговуючої до стратегічно значущої.

З метою узагальнення ключових відмінностей між традиційною та сучасною моделями професійної діяльності бухгалтера в бізнес-середовищі у таблиці 1 представлено порівняльну характеристику еволюції його ролі за основними функціональними та управлінськими критеріями.

Таблиця 1

Еволюція ролі бухгалтера в бізнес-середовищі

Критерій	Традиційна облікова роль	Сучасна стратегічна роль
1	2	3
Основна мета діяльності	Забезпечення достовірної реєстрації господарських операцій, формування фінансової та податкової звітності відповідно до нормативних вимог	Формування релевантної фінансово-аналітичної інформації для підтримки управлінських рішень, стратегічного планування та створення економічної цінності підприємства
Ключові функції	Ведення бухгалтерського обліку, підготовка регламентованої звітності, розрахунок податкових зобов'язань, контроль дотримання законодавчих норм	Фінансовий та управлінський аналіз, бюджетування і прогнозування, оцінка ефективності діяльності, участь в управлінні ризиками та консультування менеджменту
Роль у прийнятті рішень	Опосередкована, через надання узагальненої облікової інформації після здійснення господарських операцій	Безпосередня участь у процесі прийняття управлінських рішень на етапах планування, оцінки альтернатив та контролю результатів
Використання цифрових технологій	Переважно автоматизація рутинних облікових операцій та електронна обробка первинних документів	Інтегроване використання цифрових платформ, аналітичних інструментів, управлінських інформаційних систем і даних для підтримки прийняття рішень
Місце в системі управління	Функціональний виконавець регламентованих процедур у межах бухгалтерської служби	Повноцінний учасник управлінської команди, стратегічний партнер менеджменту, залучений до формування та реалізації управлінських рішень

Джерело: розроблено автором.

Трансформація ролі бухгалтера в сучасному бізнес-середовищі супроводжується істотними змінами у структурі його професійних компетентностей. Якщо в традиційній обліковій моделі ключовим завданням бухгалтера було забезпечення коректності реєстрації

господарських операцій і дотримання нормативних вимог, то в сучасних умовах цього функціонального наповнення вже недостатньо для ефективної участі в управлінні підприємством. Зростає потреба у поєднанні облікових знань з аналітичними, управлінськими та комунікаційними компетентностями, що дозволяють інтегрувати фінансову інформацію в процеси прийняття управлінських рішень.

У документах IFAC і IAESB підкреслюється, що професійний бухгалтер у бізнесі має бути здатним не лише формувати фінансову звітність, а й інтерпретувати її з урахуванням стратегічних цілей підприємства, брати участь у бюджетуванні, оцінці ризиків та фінансовому плануванні [1; 2]. Такий підхід зумовлює розширення компетентнісної моделі бухгалтера за рахунок аналітичних і управлінських складових, а також підвищення ролі професійного судження як ключового елемента бухгалтерської діяльності.

Професійне судження бухгалтера набуває особливої ваги в умовах ускладнення господарських процесів і зростання невизначеності бізнес-середовища. Воно проявляється у здатності обирати обґрунтовані облікові підходи, оцінювати альтернативні управлінські рішення, прогнозувати їх фінансові наслідки та адаптувати облікову інформацію до потреб різних груп користувачів. Саме через механізм професійного судження бухгалтер переходить від ролі виконавця регламентованих процедур до ролі експерта і консультанта менеджменту, відповідального за якість фінансово-аналітичної підтримки управління.

Важливим аспектом компетентнісної трансформації є зміна характеру взаємодії бухгалтера з менеджментом підприємства. У сучасних умовах бухгалтер дедалі частіше залучається до підготовки управлінських рішень на ранніх етапах, зокрема в частині аналізу фінансових наслідків стратегічних альтернатив, оцінки ефективності бізнес-процесів та формування внутрішньої управлінської звітності. Така взаємодія потребує від бухгалтера не лише глибоких професійних знань, а й розвинених комунікаційних навичок, здатності аргументовано представляти аналітичні висновки та брати участь у міжфункціональному діалозі.

У наукових працях українських дослідників зазначається, що цифровізація облікових процесів і впровадження сучасних інформаційних систем посилюють ці тенденції, оскільки вивільняють час бухгалтера від рутинних операцій і створюють передумови для концентрації на аналітичних та управлінських завданнях [4–6].

Водночас рівень реалізації компетентнісної трансформації істотно залежить від стадії цифрової зрілості підприємства та готовності бухгалтерської служби до виконання розширених функцій.

З метою узагальнення зазначених змін і систематизації ключових компетентнісних зрушень у професійній діяльності бухгалтера в умовах трансформації бізнес-середовища у таблиці 2 представлено порівняльну характеристику традиційної та сучасної моделей бухгалтерської професії.

Таблиця 2

Компетентнісні зрушення бухгалтера в умовах трансформації бізнес-середовища

Група компетентностей	Традиційна модель бухгалтера	Сучасна модель бухгалтера (стратегічний партнер)
Професійно-облікові	Знання стандартів бухгалтерського обліку, податкового законодавства, методики ведення обліку та складання звітності	Поглиблене розуміння облікових стандартів у поєднанні з умінням адаптувати їх до управлінських потреб і стратегічних цілей підприємства
Аналітичні	Обмежений аналіз фінансових результатів після завершення звітного періоду	Фінансовий і управлінський аналіз у режимі підтримки прийняття рішень, оцінка альтернатив, аналіз відхилень, прогнозування результатів діяльності
Управлінські	Формальне забезпечення інформацією керівництва	Активна участь у бюджетуванні, фінансовому плануванні, оцінці ефективності бізнес-процесів і управлінні ризиками
Комунікаційні	Передача облікової інформації у стандартизованому вигляді	Інтерпретація фінансових даних для менеджменту, аргументоване представлення аналітичних висновків, участь у міжфункціональній взаємодії
Професійне судження та етика	Дотримання нормативних вимог і формальних процедур	Використання професійного судження в умовах невизначеності, підвищена відповідальність за вплив інформації на управлінські рішення

продовження табл. 2

Орієнтація на результат	Орієнтація на правильність і повноту облікових даних	Орієнтація на створення економічної цінності, підвищення ефективності управління та досягнення стратегічних цілей підприємства
-------------------------	--	--

Джерело: розроблено автором за [1–3].

Емпіричні матеріали міжнародних професійних організацій свідчать про наявність вимірюваного управлінського ефекту від компетентнісної трансформації ролі бухгалтера. Зокрема, за результатами глобальних опитувань, узагальнених у звітах АССА, переважна більшість бухгалтерів і фінансових фахівців відзначають зростання значущості цифрових та аналітичних компетентностей у професійній діяльності, а понад дві третини респондентів вказують на регулярне використання аналітичних інструментів у процесі підтримки управлінських рішень [3]. Водночас істотна частка опитаних визнає наявність розриву між зростаючими вимогами бізнесу та власним рівнем підготовки, що підтверджує актуальність подальшого розвитку компетентнісної моделі бухгалтерської професії.

У документах IFAC наголошується, що залучення бухгалтерів до процесів фінансового планування, аналізу результатів діяльності та управління ризиками сприяє підвищенню якості управлінських рішень і оперативності їх прийняття [1; 2]. Професійні аналітичні оцінки також свідчать, що автоматизація та цифровізація облікових процесів істотно зменшують частку часу, який бухгалтери витрачають на рутинні операції, створюючи передумови для посилення аналітичної та консультаційної функцій бухгалтерської служби [3].

Таким чином, трансформація компетентнісної моделі бухгалтера безпосередньо впливає на ефективність управління бізнесом, оскільки забезпечує інтеграцію фінансово-облікової інформації в процеси стратегічного планування, контролю та прийняття управлінських рішень. У цьому контексті бухгалтерська функція перестає бути суто допоміжною і набуває ознак повноцінного управлінського інструменту, орієнтованого на створення економічної цінності підприємства.

Цифрова трансформація бухгалтерської функції має прикладний, вимірюваний ефект, оскільки змінює структуру робіт у

фінансах і перерозподіляє час від трансакційних операцій до аналізу та підтримки управлінських рішень. За матеріалами АССА, більшість фахівців обліку і фінансів визнають цифрові навички необхідними для професійної діяльності, а також фіксують нерівномірність «цифрової готовності» (частина респондентів вважає власний рівень достатнім, однак при цьому найбільш «нові» технології, зокрема ШІ/машинне навчання та блокчейн, суттєво слабше представлені у профілі фактичних компетентностей) [3].

Показово, що результати прикладних опитувань щодо автоматизації фінансової функції демонструють: повна автоматизація окремих видів діяльності залишається відносно низькою (порядку 1,5–6,8% залежно від процесу), натомість часткова автоматизація поширена значно ширше (орієнтовно 14,3–49,3%), а найбільш автоматизованими сегментами є фінансові операції, облік і фінансова звітність [7].

Отже, емпірична картина підтверджує, що «рутинний» компонент роботи бухгалтера скорочується насамперед через інструменти часткової автоматизації, а додана вартість професійної ролі зміщується до аналітики, інтерпретації даних, контролю якості інформації та комунікації з менеджментом.

Подальший розвиток ролі бухгалтера в сучасному бізнес-середовищі тісно пов'язаний із рівнем цифрової зрілості бухгалтерської функції, який визначає не лише ступінь автоматизації облікових процесів, а й характер участі бухгалтера у системі управління підприємством. Рівень цифрової зрілості відображає здатність бухгалтерської служби інтегрувати цифрові інструменти у фінансово-аналітичні процеси, трансформуючи облікову інформацію в управлінський ресурс. З метою узагальнення ключових характеристик цифрової зрілості бухгалтерської функції та її управлінських ефектів у таблиці 3 представлено типологізацію відповідних рівнів.

Таблиця 3

Рівні цифрової зрілості бухгалтерської функції та їх вплив на ефективність управління бізнесом

Рівень цифрової зрілості	Ключові характеристики бухгалтерської функції	Роль бухгалтера в управлінні	Управлінський ефект
1	2	3	4
Початковий	Облік орієнтований на паперові або фрагментовані електронні системи; низький рівень інтеграції даних; значна частка ручних операцій	Виконавець регламентованих облікових процедур	Управлінські рішення приймаються із часовим лагом і за умов інформаційної неповноти; фінансові дані використовуються переважно для постфактум-контролю, що обмежує можливості оперативного реагування на відхилення
Базовий	Використання облікових програм і електронного документообігу; автоматизація окремих процесів; обмежена аналітика	Постачальник фінансової інформації для менеджменту	Підвищується точність і своєчасність фінансової інформації; управлінські рішення спираються на фактичні дані, однак мають переважно реактивний характер і обмежену прогностичну складову
Інтегрований	Інтеграція бухгалтерських, фінансових і управлінських систем; використання аналітичних інструментів; формування управлінської звітності	Аналітик і внутрішній консультант менеджменту	Забезпечується аналітична підтримка планування, бюджетування та контролю; управлінські рішення приймаються на основі аналізу відхилень і альтернатив, що знижує фінансові та операційні ризики

продовження табл. 2

Аналітично-орієнтований (data-driven)	Розширена аналітика даних; прогнозування і моделювання; інтеграція фінансових і нефінансових показників	Стратегічний партнер менеджменту	Формується проактивна модель управління, за якої бухгалтерська інформація використовується для прогнозування результатів, оцінки стратегічних сценаріїв і створення економічної цінності; підвищується якість стратегічних рішень і стійкість бізнесу
---------------------------------------	---	----------------------------------	---

Джерело: розроблено автором за [1–3; 7].

Поглиблений аналіз управлінських ефектів цифрової зрілості бухгалтерської функції свідчить, що ключовою відмінністю вищих рівнів є не стільки технологічне оснащення, скільки зміна логіки управління. Якщо на початкових і базових рівнях бухгалтерська інформація використовується здебільшого для контролю минулих результатів, то на інтегрованому та аналітично-орієнтованому рівнях вона стає інструментом прогнозування, оцінки стратегічних альтернатив і управління ризиками. Саме на цьому етапі роль бухгалтера остаточно трансформується у роль стратегічного партнера менеджменту, що безпосередньо впливає на довгострокову ефективність і конкурентоспроможність підприємства.

Висновки. У результаті проведеного дослідження здійснено комплексне теоретико-аналітичне узагальнення трансформації ролі бухгалтера в сучасному бізнес-середовищі, що дозволило обґрунтувати перехід від традиційної облікової парадигми до моделі бухгалтера як стратегічного партнера менеджменту. Доведено, що зміна професійної ролі бухгалтера зумовлена не лише ускладненням господарських процесів, а й зростанням значущості фінансово-аналітичної інформації у системі корпоративного управління та прийняття управлінських рішень.

Узагальнення еволюції функціонального наповнення бухгалтерської діяльності дозволило систематизувати ключові відмінності між традиційною та сучасною моделями ролі бухгалтера за критеріями мети діяльності, функцій, участі в ухваленні рішень, використання цифрових технологій та місця в системі управління. На цій основі встановлено, що бухгалтерська функція поступово

трансформується з обслуговуючої у стратегічно значущу, орієнтовану на створення економічної цінності підприємства.

Подальше поглиблення дослідження компетентнісного виміру трансформації бухгалтерської професії дало змогу систематизувати ключові компетентнісні зрушення, притаманні сучасному бухгалтеру. Обґрунтовано, що розширення аналітичних, управлінських і комунікаційних компетентностей, а також посилення ролі професійного судження є визначальними чинниками інтеграції бухгалтера в процеси фінансового планування, бюджетування, управління ризиками та підтримки управлінських рішень.

На основі аналізу емпіричних матеріалів міжнародних професійних організацій встановлено, що розвиток цифрових і аналітичних компетентностей бухгалтера має вимірюваний управлінський ефект, зокрема у вигляді підвищення якості управлінських рішень, скорочення часових витрат на підготовку фінансово-аналітичної інформації та більш ефективного використання ресурсів. Це підтверджує практичну значущість компетентнісної трансформації бухгалтерської професії для сучасного бізнесу.

Особливу увагу в дослідженні приділено впливу цифрової трансформації на зміну ролі бухгалтера. Запропонована типологізація рівнів цифрової зрілості бухгалтерської функції дозволила обґрунтувати залежність між ступенем інтеграції цифрових технологій, характером участі бухгалтера в управлінні та управлінськими ефектами для підприємства. Доведено, що перехід до інтегрованого та аналітично-орієнтованого рівнів цифрової зрілості супроводжується переорієнтацією системи управління на використання бухгалтерської інформації для прогнозування результатів, обґрунтування стратегічних альтернатив і управління ризиками.

Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що трансформація ролі бухгалтера є системним процесом, який охоплює функціональні, компетентнісні та технологічні аспекти бухгалтерської діяльності. Бухгалтер у сучасному бізнес-середовищі набуває статусу стратегічного партнера менеджменту, а рівень цифрової зрілості бухгалтерської функції виступає одним із ключових чинників ефективності корпоративного управління та довгострокової конкурентоспроможності підприємства.

1. Roles and Importance of Professional Accountants in Business. *IFAC*. 2013. URL: <https://www.ifac.org/news-events/2013-10/roles-and-importance-professional-accountants-business> (дата звернення: 10.11.2025).
2. Developing Professional Accountants in Business for the Strategic Partner's Role. *IFAC*. URL: <https://www.ifac.org/education/publications/developing-professional-accountants-business-strategic-partner-s-role> (дата звернення: 12.11.2025).
3. The digital accountant: Digital skills in a transformed world. *ACCA*. URL: https://www.accaglobal.com/content/dam/ACCA_Global/professional-insights/digital_accountant/pi-digital-accountant.pdf (дата звернення: 14.11.2025).
4. Панасюк В. М., Мельничук І. В., Мужевич Н. М. Цифрова трансформація обліку в умовах форс-мажорних обставин. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 5–6 (78–79). С. 110–118. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/78-79/1108.pdf> (дата звернення: 17.11.2025).
5. Мазоренко М. В. Стадії цифрової трансформації у методологіях та організаційному керівництві бухгалтерського обліку у сфері діяльності аграрних підприємств. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 1 (48). С. 238–243. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-33> (дата звернення: 19.11.2025).
6. Мороз А. О. Трансформація бухгалтерського обліку під впливом розвитку цифрових технологій. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. № 2. Т. 9. С. 413–419. URL: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-71> (дата звернення: 20.11.2025).
7. GrowCFO. Finance Function Automation and AI Survey Report. 2024. URL: <https://www.growcfo.net/wp-content/uploads/2024/06/Finance-Function-Automation-and-AI-Survey-Report.pdf> (дата звернення: 01.12.2025).

REFERENCES:

1. Roles and Importance of Professional Accountants in Business. *IFAC*. 2013. URL: <https://www.ifac.org/news-events/2013-10/roles-and-importance-professional-accountants-business> (data zvernennia: 10.11.2025).
2. Developing Professional Accountants in Business for the Strategic Partners Role. *IFAC*. URL: <https://www.ifac.org/education/publications/developing-professional-accountants-business-strategic-partner-s-role> (data zvernennia: 12.11.2025).
3. The digital accountant: Digital skills in a transformed world. *ACCA*. URL: https://www.accaglobal.com/content/dam/ACCA_Global/professional-insights/digital_accountant/pi-digital-accountant.pdf (data zvernennia: 14.11.2025).
4. Panasiuk V. M., Melnychuk I. V., Muzhevych N. M. Tsyfrova transformatsiia obliku v umovakh fors-mazhornykh obstavyn. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*. 2022. № 5–6 (78–79). S. 110–118. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/78-79/1108.pdf> (data zvernennia: 17.11.2025).
5. Mazorenko M. V. Stadii tsyfrovoy transformatsii u metodolohiiakh ta orhanizatsiinomu kerivnytstvi bukhhalterskoho obliku u sferi diialnosti ahrarnykh pidpriemstv. *Stalyi rozvytok ekonomiky*. 2024. № 1 (48). S. 238–243. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-33> (data zvernennia: 19.11.2025).
6. Moroz A. O. Transformatsiia bukhhalterskoho obliku pid vplyvom rozvytku tsyfrovyykh tekhnolohii. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*. 2024. № 2. T. 9. S. 413–419. URL: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-71> (data zvernennia: 20.11.2025).
7. GrowCFO. Finance Function Automation and AI Survey Report. 2024. URL: <https://www.growcfo.net/wp-content/uploads/2024/06/Finance-Function-Automation-and-AI-Survey-Report.pdf> (data zvernennia: 01.12.2025).

TRANSFORMATION OF THE ACCOUNTANT'S ROLE IN THE MODERN BUSINESS ENVIRONMENT: FROM ACCOUNTING FUNCTION TO STRATEGIC MANAGEMENT PARTNER

The modern business environment is characterized by increasing dynamism, uncertainty, and the growing complexity of management processes, which leads to higher requirements for the quality of financial and analytical information and the role of those responsible for its generation. Under these conditions, the traditional model of accounting activity, primarily focused on recording business transactions and preparing regulated financial statements, is gradually losing its ability to fully meet management's information needs. This situation necessitates a reconsideration of the professional role of the accountant and its adaptation to contemporary business challenges.

The purpose of the article is to provide a theoretical and analytical substantiation of the transformation of the accountant's role in the modern business environment and to identify the key factors driving the transition from a purely accounting function to the status of a strategic management partner. The study employs methods of scientific generalization, systematization, comparative analysis, and logical modeling, as well as analytical materials from international professional organizations in the field of accounting and finance.

The article systematizes the evolution of the functional content of accounting activity and identifies the key differences between traditional and modern models of the accountant's role. It is substantiated that the modern accountant is increasingly involved in budgeting, financial planning, risk management, and decision support processes, which leads to the expansion of analytical, managerial, and communication competencies and enhances the importance of professional judgment.

Based on the generalization of empirical materials from international professional institutions, it is demonstrated that the digital transformation of the accounting function produces a measurable managerial effect and creates conditions for shifting the focus from routine operations to analytical and advisory activities. A typology of digital maturity levels of the accounting function is proposed, allowing the relationship between the degree of digital integration, the nature of the accountant's participation in business management, and the effectiveness of managerial decisions to be traced.

It is concluded that the transformation of the accountant's role is a systemic process encompassing functional, competency-based, and technological aspects of accounting activity and contributes to improving the effectiveness of corporate governance in the context of the digital economy.

Keywords: accountant; accounting profession; business environment; digital transformation; digital maturity; management analytics; strategic management partner.

Отримано: 11 грудня 2025 року
Прорецензовано: 16 грудня 2025 року
Прийнято до друку: 18 грудня 2025 року